

ARTE VIZUALE. Păpușarii de cuvinte și imagini

Ciprian Mureșan și Enric Fort Ballester la Salonul de Proiecte

 Autor: [Daria GHIU](#) | Categoria: [Arte](#) | 0 comentarii

„A fost odată un împărat care avea trei fete... Te iubesc ca mierea, te iubesc ca zahărul, te iubesc ca sarea în bucate. Ce răspuns e asta? Să pleci de aici, să nu mai vii la mine... Și fata a plecat, și împăratul a plecat. Și fata s-a dus să repare o fîntînă.“ Va apărea, fugitiv, și Sfînta Duminică. Povestea pe care cei doi păpușari o spun în lucrarea video a lui Ciprian Mureșan, unul dintre cei mai importanți și substanțiali artiști contemporani români, născut în 1977, o ia mereu de la început. Cînd încerci să prinzi un fir și ți se pare că l-ai apucat bine, se rupe la loc și pornește alt fir, apoi altul. E un aparent cadavre esquis realizat de copii, oricît de morbid ar suna. La un moment dat, intră în acțiune diamantele, ele se multiplică, totul se

construiește în jurul lor. Totul e de diamant: prințesa diamantelor caută diamante, un personaj se dă drept diamant, prințesa îl culege și îl duce la ea, „în casă... castelul de diamante“. Cercei, pantofi, coroană – toate bătute în diamante. Opulența aceasta aproape compulsivă amintește de Comoara lui Comeliu Porumboiu, cel mai nou film al său. Dar e altceva. Acolo povestea e construită, e o parabolă despre lumea în care trăim și de - spre proiecții mentale și așteptări. În Comoara, tatăl îi citește fiului Robin Hood, iar căutarea presupusei comori în viața reală se încheie cu apariția chiar a unei comori în toată regula, pe care tatăl o face posibilă pentru fiul său (excelent final al filmului, cînd copiii apucă cu mîinile din „comoara“ achiziționată avid de la prețiosul magazin de bijuterii de pe Calea Victoriei, lanțuri, cercei și inele încurcate, și le duc după ei alandala, pe toboganele de joacă din parcul dintre blocuri).

Povestea imaginată de Ciprian Mureșan, din care am citat la începutul acestui text, cuprinsă într-o lucrare video nouă, intitulată, nu întîmplător, *Untitled* (căci altfel cum?) și expusă acum la Salonul de Proiecte din București, e scrisă și creată cap-coadă de copii și în manieră absurd-urmușiană. Sînt, de fapt, numeroase fragmente de povești. Cuvintele se rostogolesc și o iau la vale și formează o posibilă gramatică a fanteziei, cu reguli nebănuite și greu de stabilit, parafrazînd titlul celebru al unei cărți care a făcut istorie, *Grammatica della fantasia. Introduzione all'arte di inventare storie* de Gianni Rodari. Cînd își explică demersul său, Rodari scrie la un moment dat că, la fel cum o piatră aruncată într-un lac creează cercuri tot mai largi pe suprafața liniștită a apei, tot astfel un cuvînt, rostit și deci lansat în eter, provoacă o serie infinită de reacții în lanț, antrenînd în căderea lui sunete și imagini, analogii, amintiri, vise. Imaginația intervine pentru a accepta sau a respinge, pentru a cenzura sau pentru a face conexiuni nebănuite. Cu poveștile fragmentate în această piesă de Ciprian Mureșan, excelent jucată de păpușarii Lucian Rad și Enikő Takács, care stau și la baza scenariului, în urma unor work - shopuri realizate cu copii, te afli pe marginea prăpastiei. Pare că totul va exploda și va cădea în ceva periculos. Paralele cu realitatea, poveștile acestea mușcă din realitate. Păpușarii au costume speciale: au guri mari în loc de capete și amintesc de vestimentația avangardistă sau împrumută puțin din grotescul întunecat al lui Paul McCarthy (dar lasă deoparte vulgaritatea acestuia din urmă) ori din filmele de groază; cu gurile lor manipulează micile păpuși-copii. Cel mai șocant e să vezi cum le apucă cu gura și le aruncă violent pe jos. Practica lui Ciprian Mureșan, în care copiii sînt protagoniști, își are trecutul său îndelungat, dacă ar fi să ne referim doar la acele lucrări al căror personaj este chiar fiul lui. Într-o serie de litografii din 2005-2008, copiii pionieri, cu ținute demne, inspiră vapori de aurolac și devin emblema noii generații post - nouăzeciste, în *Untitled* (Stanca), o lucrare video de 17 secunde, din 2006, gestul amenințător al decapitării e făcut de un copil care privește serios în cameră. Jocul cu resurse minime, care amintește de propria noastră copilărie, are, ca în toate jocurile, deopotrivă, o latură nevinovată și una plină de vinovăție, a jocului interzis. Copiii sînt și cei mai puri, dar și cei mai cruzi, cruzimea fiind dată tocmai de inocență. Păpușarii reduși la guri uriașe din videoul prezent acum la Salonul de Proiecte, în costume total negre, au ceva de călăi, iar imaginea lor mînuind păpușile nu e departe de cea a tuturor decapitărilor recente. Sînt imagini care, vrem, nu vrem, ajung să ne invadeze mentalul. În expoziția de față, curatorii decid să expună și o lucrare mai veche a lui Ciprian Mureșan cu copii, *Rinocerii*, din 2006. Piesa lui E. Ionesco e altceva odată rostită de cei mici, e o interpretare nevinovat-subversivă, cu protagoniști descinși parcă din *Împăratul muștelor*.

O lume în mic

Alături de Ciprian Mureșan expune tînărul artist Enric Fort Ballester. Căci în spatele expoziției Working from Language se derulează o lecție despre artă și un dialog maestru-discipol. Ciprian Mureșan a fost profesor de „desen experimental“, timp de un an, în cadrul Universității de Artă din Braunschweig (Germania), unde l-a avut student și pe Enric Fort Ballester. În oglindă, tînărul artist expune desene și două lucrări video. Unul dintre filme se concentrează asupra unor persoane prezente în spațiul public, care vorbesc singure: gurile lor articulează cuvinte și fraze, noi vedem toate aceste mișcări, dar ne este tăiat sunetul, ne aflăm într-un film mut. Seria de desene pe care artistul spaniol le expune țin și ele tot de manipulare: pe foaia albă, artistul stabilește perimetrul său de lucru. Desenează fin, cvasimicroscopic. Trebuie să privești cu atenție, de sus. Pentru că artistul stabilește în fiecare desen un microunivers. Camera de supraveghere are mîini și o armă îndreptată către acel cineva care va trece prin dreptul ei. Trei oameni cu pancarte goale, instalați pe platforme mobile, sînt trași cu sfori de un al patrulea, care pare că-i scoate din scenă ori îi duce, la comandă, către un nou protest. Iar acest din urmă desen-gest amintește de un performance realizat de Alexandra Pirici, în noiembrie 2012, în prima expoziție a [Într-un alt desen, matadorul întărită taurul cu steagul Uniunii Europene. De altfel, corida e un motiv prezent în mai multe desene ale artistului, ca un leitmotiv al cruzimii, al puterii și al violenței nesăbuite. Situațiile pe care Enric Fort le generează sînt pe punctul de a atinge ridicolul, dar construiesc un spațiu al riscului, al alăturărilor absurde. Asemănat lui Dan Perjovschi ori artistului bulgar Nedko Solakov \(acesta din urmă desenează, la fel, ființe fragile și mici pe care le așază în nișele, colțurile, asperitățile cele mai neașteptate ale spațiului unde expune\), Enric Fort Ballester împărtășește cu ei umorul, potențialul critic al desenului. Dar e evident faptul că aparține unei alte generații. Născut la sfîrșitul anilor '80, el desenează situații posibil explozive, posibil anarhice, nu are mesajul direct al lui Perjovschi, mesajul-ogîndă, nici atitudinea postmodernă, poetic-lucidă, a lui Nedko Solakov. La Enric Fort Ballester, desenul e un](http://tranzit.ro/București, KM. 0. Reprezentare și repetiție ale Pieței Universității (curator Raluca Voinea). Un performance interactiv, „o dezvrăjire, o expunere a mecanismelor, un enactment, o deconspirare brută a spectacolului din Piața Universității“, acesta era gîndit ca un joc video și consta în posibilitatea de a comanda, live, din spațiul expozițional, unor oameni aflați în Piață, printre care și ea: să facă ceea ce vrei tu, un protest homemade, ironic, la adresa televiziunilor și a discursului media controlat.</p></div><div data-bbox=)

mod de a gestiona realitatea din jurul lui, propunînd (nu opunînd) o altfel de realitate, ușor, dar în puncte esențiale, modificată. E gestul celui încă nu definitiv revoltat, neîncrîncenat, dar al celui pe cale să se revolte. În mijlocul expoziției, o masă mare, un scaun, un creion. Ca vizitator, iei creionul, te așezi și desenezi, copiezi în voie, așa cum, în copilărie, desenai cu ajutorul unei hîrtii de calc cele mai complexe prințese cu puțință, cele mai elaborate trenе și coroane, cei mai frumoși prinți, ruți din cărți de basm, și pe care, prin desen, îi transformai în prietenii tăi imaginari. Cu toții putem copia, pare să ne spună Ciprian Mureșan în acest alt proiect al său, cu toții putem desena, arta e la liber. În plin proces de infantilizare în masă, arta caută să regăsească adevărata copilărie, ca început al tuturor lucrurilor.

Working from Language

Ciprian Mureșan și Enric Fort

Ballester

28 mai – 12 iulie 2015

Salomul de Proiecte / MNAC Anexa,

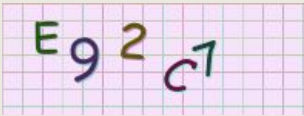
etaj 2

Calea Moșilor 62-68 București

COMENTEAZA ARTICOLUL

Comenteaza si tu

Nume:	____
Subiect:	____
Comentariu:	____
Completati codul din imaginea de mai sus (*):	
	____
COMENTEAZA ARTICOLUL	